

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 30/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa (sudca spravodajca) predbeřne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. et Mgr. Líviou řouc Kostřovou, Pod Donátom 5, Žiar nad Hronom, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Cdo 41/2020 z 12. augusta 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou

Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kost'ovou, Pod Donátom 5, Žiar nad Hronom, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Cdo 41/2020 z 12. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 52/2012 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa žalobou podanou 29. marca 2012 domáhal proti žalovanému zaplata sumy 39 832,69 € s príslušenstvom z titulu plnenia zmluvy o pôžičke, ktorú strany sporu uzavreli ústne, vrátane ďalších dodatkov k tejto zmluve. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 52/2012-160 z 11. októbra 2017 žalobu zamietol a súčasne rozhodol, že žalovaný má proti žalobcovi (sťažovateľovi) právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení citovaného rozsudku súd prvej inštancie zdôraznil po ustálení skutkového záveru o neexistencii dohody o čase plnenia medzi stranami, že žalobcom (sťažovateľom) uplatnený nárok je premlčaný.

3. O odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom č. k. 16 Co 183/2018-206 z 30. mája 2019 (ďalej len „rozsudok z 30. mája 2019“) tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a zároveň žalobcovi (sťažovateľovi) uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Nosným právnym základom, z ktorého pri posúdení veci okresný súd, ako aj krajský súd vychádzali, bol právny názor, podľa ktorého ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po vzniku dlhu (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. I Cdo 25/2003 z 24. júna 2003 uverejnený v zbierke stanovísk a rozhodnutí pod R 91/2004).

4. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 30. mája 2019 odmietnuté.

5. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je zmätočné a arbitrárne, a to najmä, nie však výlučne vo vzťahu ku skutkovým záverom vyplývajúcim v rámci prejednávanej veci, k spôsobu hodnotenia dôkazov zo strany okresného súdu a krajského súdu, ako aj následnej právnej aplikácii príslušných právnych predpisov na skutkové zistenia ustálené okresným súdom a krajským súdom. Poukazuje pritom na svedeckú výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý podľa sťažovateľa jednoznačne v konaní pred všeobecnými súdmi uviedol, že má vedomosť nielen o reálnej pôžičke, ktorú poskytol sťažovateľ žalovanému, ale aj o dobe splatnosti tejto pôžičky. Ďalej zdôrazňuje, že aj napriek uvedenému okresný súd a ani krajský súd na svedeckú výpoveď dostatočne neprihliadali, pričom ani najvyšší súd uvedené skutočnosti „*žiadnym spôsobom nereflektoval*“.

6. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd na predmetnú vec vo vzťahu k počiatku plynutia premlčacej doby pôžičky nesprávne aplikoval právne názory prezentované v judikátoch R 28/84 a R 91/2004, ako aj v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 147/2016 a kvalifikovaným spôsobom sa nevysporiadal s právnou argumentáciou o tom, že na predmetnú vec je nevyhnuté aplikovať právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008. V tomto kontexte akcentuje, že podľa rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 do pojmu ustálená rozhodovacia prax patria aj rozhodnutia, ktoré neboli publikované, a dokonca aj tie, ktoré sú ojedinelé, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.

7. Sťažovateľ v tomto smere zdôrazňuje, že svoj právny názor podporil v konaní pred všeobecnými súdmi aj rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 79/2016 z 19. apríla 2017, pričom citované rozhodnutie bolo preskúmané zo strany ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 541/2016, ktorý konštatoval jeho ústavnú udržateľnosť.

8. Podľa sťažovateľa došlo rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 z 31. júla 2008 k „odklonu od dlhodobo ustálenej súdnej rozhodovacej praxe, ktorý vyslovila právna teória i prax súkromného práva“, ktoré boli uplatňované v určitých spoločensko-hospodársko-historických súvislostiach, ktoré sú však podľa sťažovateľa už prekonané následným vývojom spoločnosti, takže vznikol priestor pre najvyšší súd odkloniť sa od ustálenej súdnej praxe, resp. priestor pre aplikáciu ojedinelejšieho právneho názoru prezentovaného práve v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008.

9. Podľa sťažovateľa sa aplikáciou ustálenej rozhodovacej praxe inštitút zmluvy o pôžičke bez určenia doby splatnosti stáva nevyužitelným, *«nakol'ko už jej uzatvorením sa dlžník dostáva do pozície „rukojemníka“ veriteľa, ktorý ma dispozičné právo kedykoľvek sa domáhať vrátenia požičaných finančných prostriedkov. V prípade použitia týchto prostriedkov dlžníkom na účel, ktorým sú tieto prostriedky viazané na dlhšiu dobu, má veriteľ na základe ustálenej súdnej praxe v rukách zákonné oprávnenie kedykoľvek „zruinovať“ dlžníka, čo je podľa môjho názoru v hrubom rozpore s princípom všeobecnej spravodlivosti ako aj samotnej spravodlivosti.»*

10. Akcentovaním rozhodovacej činnosti ústavného súdu a najvyššieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 49/2019 z 18. júna 2020, sp. zn. 4 Cdo 88/2019 z 31. marca 2020 a nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016) sťažovateľ zdôrazňuje nevyhnutnosť všeobecných súdov pri výkone rozhodovacej činnosti zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého jednotlivého prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé vyriešenie veci.

11. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ zároveň požaduje priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100 %.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

V súlade s čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je návrh fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15.1 Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15.2 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu nedostatočného reflektovania skutočnosti, podľa ktorej okresný súd a ani krajský súd neprihliadali dostatočným spôsobom na svedeckú výpoveď v príslušnom konaní (k prvej námietke pozri aj bod 5 tohto uznesenia). Sťažovateľ rovnako namieta nesprávnosť právneho posúdenia vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby pri pôžičke (k druhej námietke pozri aj bod 6 tohto uznesenia). Nesúhlasí s právnym posúdením, podľa ktorého ak doba splnenia dlhu nebola dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po vzniku dlhu.

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 dohovoru nie je zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich porušenie skúma spoločne (IV. ÚS 195/07, II. ÚS 7/97).

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 209/05).

19. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda, že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní a jeho kvalita predurčená zákonom sú vyjadrením základného práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv strán sporu chránených zákonmi je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 54/97, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 16/09).

20. V konkrétnych okolnostiach veci bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či námietky sťažovateľa komplexne obsiahnuté v bode 17 tohto uznesenia dostatočným

spôsobom odôvodňujú vyslovenie porušenia jeho práv zaručených ústavou a dohovorom z dôvodu arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 30. mája 2019 odmietnuté.

21. V kontexte prvej námietky sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že s prihliadnutím na petit, t. j. návrh na rozhodnutie vo veci, je predmetom ústavného prieskumu rozhodovanie vo veci namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Predmetom ústavnoprávneho prieskumu sa preto mohlo stať len to, či sa najvyšší súd v rámci dovolacieho konania ústavne konformným spôsobom vysporiadal s námietkou sťažovateľa o nesprávnom vyhodnotení dôkazu – svedeckej výpovede zo strany okresného súdu a krajského súdu, ako aj nedostatočnom prihliadaní na svedeckú výpoveď, z ktorej podľa názoru sťažovateľa vyplynulo, že svedok mal vedomosť aj o dobe splatnosti pôžičky uzavretej medzi stranami sporu.

22. K námietke sťažovateľa o nedostatočnom vykonaní dôkazu – výpovede svedka, ako aj následnom nedostatočnom hodnotení dôkazu zo strany vo veci konajúcich všeobecných súdov, ktorou sťažovateľ odôvodňoval porušenie svojho práva na spravodlivý proces, čím zároveň odôvodňoval prípustnosť a dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), najvyšší súd uviedol:

„V danom prípade žalobca v súvislosti s vadou § 420 písm. f) CSP namieta súdmi vykonané dokazovanie a nesprávne hodnotenie dôkazov. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižšej inštancie, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd nie je treťou inštanciou, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

7. Najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené

v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení, sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Pozri taktiež aj IV. ÚS 228/2020.

8. *Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 Základných princípov CSP). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia. Čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.*

23. V nadväznosti na už citované ústavný súd konštatuje, že v súlade s judikatúrou najvyššieho súdu sú hlavnými znakmi procesnej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany sporu však bez ďalšieho nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (m. m. I. ÚS 413/2019, R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2020, sp. zn. 2 Cdo 29/2011, sp. zn. 3 Cdo 268/2012 a sp. zn. 3 Cdo 108/2016).

24. Ústavný súd s prihliadnutím na už uvedené, berúc do úvahy argumentáciu sťažovateľa, nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby v kontexte prvej námietky prehodnocoval skutkové a právne závery najvyššieho súdu a tieto následne

podroboval ústavnoprávnej korekcii. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia týkajúce sa prvej námietky nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

25. Už len pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že, prihliadajúc na argumentáciu sťažovateľa, má jeho námietka spochybňujúca správnosť vyhodnotenia dôkazov výlučne všeobecný charakter, ktorým sa sťažovateľ vo svojej podstate dožaduje len akceptovania ním navrhovaného spôsobu hodnotenia dôkazov (k tomu pozri argumentáciu obsiahnutú v bode 5 tohto uznesenia), ktoré však do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru nepatrí (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

26. Druhou námietkou sťažovateľ spochybňuje ústavnú udržateľnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte ním namietaného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP].

27. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne) sťažovateľ odôvodňoval nesprávnosťou právneho názoru aplikovaného v jeho veci konajúcimi všeobecnými súdmi o tom, že v prípade, ak splatnosť dlhu nebola dohodnutá a ani inak určená, začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po tom, ako dlh vznikol. Poukázal pritom na právne závery obsiahnuté v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 z 31. júna 2008, z ktorých vyplynulo, že premlčacia doba na uplatnenie práva pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu začína plynúť až po splatnosti dlhu po výzve veriteľa.

28. Najvyšší súd v napadnutom uznesení k dovolacej námietke sťažovateľa v podrobnostiach zdôraznil, že právnym názorom obsiahnutým v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 z 31. júna 2008 sa už zaoberal v rozhodnutí sp. zn.

3 Cdo 174/2016, pričom po podrobnom právnom rozbere citovaného rozhodnutia zdôraznil, že sa v ňom najvyšší súd odklonil od právneho názoru vyjadreného v judikáte R 28/84, pričom senát 3 C sa s týmto právnym záverom nestotožnil, keďže považoval za preukázané, že išlo o ojedinelé rozhodnutie, pri ktorom nevyvstala potreba postupovať podľa § 48 CSP a predložiť vec veľkému senátu, keďže senát najvyššieho súdu 3 C sa vo svojom rozhodnutí od judikovaného rozhodnutia neodklonil, ale zotrval na ustálenom právnom názore obsiahnutom v judikáte R 28/84.

29. Najvyšší súd v napadnutom uznesení na zdôraznenie správnosti svojho právneho názoru poukázal na to, že závery obsiahnuté v judikátoch R 28/84 a R 91/2004 prevzala neskoršia súdna prax najvyššieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 25/2003, sp. zn. 1 Cdo 148/2004, sp. zn. 4 Cdo 66/2006, sp. zn. 1 Cdo 197/2009 a sp. zn. 3 Cdo 174/2016), ako aj prax odvolacích súdov (rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 3/2015, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 133/2012, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 667/2013 a Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 174/2013).

30. Osobitne k argumentácii sťažovateľa o povinnosti prihliadať pri rozhodovaní veci na konkrétne okolnosti prejednávaného sporu najvyšší súd zdôraznil, že požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty (PL. ÚS 16/95, I. ÚS 87/93, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06, IV. ÚS 75/09), pričom vo veci sťažovateľa konajúce všeobecné sudy podľa názoru najvyššieho súdu takto postupovali.

31. Najvyšší súd v ďalšom podľa názoru ústavného súdu správne poukázal na právne účinky judikátu publikovaného zákonom určeným spôsobom, ktorému sa priznáva osobitný význam spočívajúci vo faktickej záväznosti. Aj napriek tomu, že judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, *ipso iure* normatívnu silu má, a to vo vertikálnej línii (voči súdom nižších inštancií), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom).

32. Nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu, akým je sťažovateľom zvýrazňované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008, vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednáwanej veci, zatiaľ čo názor vyjadrený v publikovanom rozhodnutí predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

33. V závere napadnutého uznesenia najvyšší súd zdôraznil aj tú skutočnosť, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia, ktoré sa uskutočnilo 28. a 29. mája 2009, avšak na základe výsledku hlasovania prítomných členov tohto kolégia bolo prijaté uznesenie, v zmysle ktorého toto rozhodnutie nemá byť publikované v zbierke.

34. Na podklade uvedených skutočností najvyšší súd uzavrel, že právny názor krajského súdu, s ktorým sa sťažovateľ nestotožnil, týkajúci sa posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu spočíva na správnom právnom posúdení, pričom je v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, a preto uplatnený dovolací dôvod vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. c) CSP nebol opodstatnený.

35. Prihliadajúc na relevantné časti napadnutého uznesenia, ústavný súd aj v kontexte namietaného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci konštatuje, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkou sťažovateľa, ktorou odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

36. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sa tento v otázke právneho posúdenia začiatku premlčacej doby v prípade, že doba splnenia dlhu nebola dohodnutá ani inak ustanovená, riadil ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu (k tomu pozri aj judikáty najvyššieho súdu a rozhodnutia najvyššieho súdu na ne nadväzujúce obsiahnuté v bode 29 tohto uznesenia). Ústavne udržateľným spôsobom sa vysporiadal aj s námietkou

sťažovateľa poukazujúcou na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008, ktoré možno považovať len za ojedinelé vybočenie z inak ustálenej judikatúry najvyššieho súdu.

37. Navyše, prihliadajúc na novú procesno-právnu úpravu civilného konania, ústavný súd zdôrazňuje aj to, že v záujme eliminovania nejednoznačnosti postupu pri „prekonávaní“ judikatúry prostredníctvom uvedenia dostatočných argumentov na podporu neudržateľnosti právneho názoru vyjadreného v iných rozhodnutiach nová právna úprava Civilného sporového poriadku zaviedla inštitút predloženia veci veľkému senátu (k tomu pozri aj ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1383.). Aj z uvedeného dôvodu je preto koncept odklonu od ustálenej súdnej praxe bez aplikácie zákonom stanoveného postupu, na ktorý poukazuje v bode 8 tohto uznesenia samotný sťažovateľ, sám osebe nedostatočným a nie je ani ústavne udržateľným.

38. S prihliadnutím na už uvedené okolnosti sú existencia ustálenej rozhodovacej činnosti v otázke relevantného právneho posúdenia, ako aj následná publikácia rozhodnutí najvyššieho súdu – judikáty R 28/84 a R 91/2004 a ich faktická záväznosť pre posúdenie ústavnej udržateľnosti postupu najvyššieho súdu pri rozhodovaní vo veci sťažovateľa rozhodujúce. Ani druhá námietka sťažovateľa preto neodôvodňuje v celkovom kontexte záver o tom, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je výsledkom takého postupu najvyššieho súdu, ktorý by bol spôsobilý ako následok vyvolať porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu či jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

39. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že svoj právny názor podporil rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré bolo preskúmané ústavným súdom, ktorý konštatoval jeho ústavnú udržateľnosť (bod 7 tohto uznesenia), ústavný súd zdôrazňuje, že zatiaľ čo vo veci sp. zn. I. ÚS 541/2016 sa riešila otázka začiatku plynutia doby premlčania pre prípad, že splatnosť dlhu bola dohodnutá vystavením faktúr, v sťažovateľovej veci splatnosť dlhu dohodnutá vôbec nebola. Uvedená odlišnosť skutkového stavu prejednávanej veci neumožňuje vzťahnúť automaticky závery obsiahnuté vo veci sp. zn. I. ÚS 541/2016 aj na sťažovateľovu vec (k tomu pozri predovšetkým bod 25 *in fine* uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 541/2016 zo 14. septembra 2016).

40. S prihliadnutím na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozhodnutie odvolacieho súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania podaného podľa § 420 písm. f), resp. § 421 ods. 1 písm. c) CSP nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o odmietnutí dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok umožňuje. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesných kódexoch.

41. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Libor DUĽA
predseda senátu